

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancoate nu se
primesc. — Manuscrisuri nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukas, Heinrich
Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppel-
Nachfolger; Anton Oppelk, J.
Dannenberg, în Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; în
București: Agenzia Haas, Sca-
nografia de România; în Ham-
burg: Karayn & Lehmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 6 or. și
80 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în mă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și strălămate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
poștale din țintu și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagin
1. pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu ducul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un esemplar 5 or. v. a.
séu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiunile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 45.

Brașov, Luni—Marți, 27 Februarie (10 Martie)

1896.

Condeii simbriaș.

VIII.

În broșura sa, precum se vede și din titlul ei, Ioan Slavici pune față în față cu „Tribuna” de ađi pe așa ășii „Tribuniști”.

Vrënd cine-va să afle, ce telii de bidigării sunt „Tribuniștii” aceștia, despre carii autorul susține, că ar fi făcut atâtea minuni de doispredede anii încóce, nu se va pute de loc dumeri din broșura „Tribuna și Tribuniștii” asupra pretinsului mare rol al lor în politica Românilor ardeleni.

Cine sunt, după I. Slavici, „Tribuniștii”?

„Băeții”, cari la 1895 au fost scoși din redacțiunea „Tribunei”, plus „băeții”, cari la 1884 au întemeiat „Tribuna” și cari astăzi, când nu mai sunt băeți, stau în dosul celor dintăii. (pag. 25.)

Și ce isprăvuri politice a făcut, după I. Slavici, acest consorțiu ăiaristic de băeți vechi și noi de 12 ani încóce?

„Au dat”, — ăice el, — *luptelor noastre politice o nouă direcțiune*, care representă în desvoltarea noastră națională un nou curent.”

Care este această „nouă direcțiune”?

Autorul broșurei se feresce a arăta clar și limpede „direcțiunea”, de care vorbește și cum vom vedé, nu fără cauză fundată. Ceea ce însé retace Ioan Slavici, ese la ivélă în mod neîndoiios din falsa, încurcata și perfida espunere a „situațiunilor”.

Să cercetăm dér în ce consistă pretinsa „direcțiă nouă” dată de „băeții”, cari s’au succedat la „Tribuna” din primăvara anului 1884 până în ierna anului 1895 și cari ni-se presentă ađi ca „Tribuniști de baștină”.

Inaugurat’au ore aceștia lucrarea lor ăiaristică cu vr’un nou prin-

cipiu, orii chiar cu vr’un nou program salutar, care să fi adus în cursul timpului vr’un tolos cauzei naționale?

Nimic din tóte aceste nu ne póte spune Ioan Slavici. Din contră, am dovedit, că ei nu numai că n’au adus nici o idee nouă în luptele noastre, dér pasul cel dintăii, cel’au făcut, după înființarea „Tribunei”, a fost încercarea nesuccesă, de a dobândi dela conferența din Iunie 1884 ciuntirea programului nostru național.

Ceea ce povestesc Slavici despre problema „particulară” a „Tribuniștilor” de-a „propaga” tradițiunile de neclintită alipire cătră casa domnitóre și de a ne deschide noué Ardelenilor ochii asupra misiunei civilisatorice a întregului neam românesc în Orientul Europei, nu póte fi privit nici-decum ca idee séu direcțiă nouă.

Mai întâii tradițiunile nu se „propagă” prin ăiare, ci ele își au rădăcina în popor; al doilea n’a avut nici cea mai mică lipsă poporul nostru de a primi lecții dela „Tribuniști” asupra datorii sale față cu dinastia, căci el a dovedit cu prisos și necurmat, nu prin vorbe, ci prin fapte, că și-le scie implini.

Asemenea nu dela Ioan al lui Sirbu-cojocarul din Șiria aveau să învețe Românii noștri, șepete ani după victoriile dela Grivița și dela Plevna, care este menirea neamului românesc în răsăritul Europei.

Unde rămâne dér „noua direcțiă”, ce pretinde, că au dat’o „Tribuniștii” luptelor noastre politice?

Să cercetăm mai departe.

Situațiunea ce a aflat’o la 1884, o caracterisază Slavici ca „promiscuitate politică ce se numia solidaritatea națională și care intrunea tóte elementele poporului român și pe toți bărbații lui cu ore-care trecere din statul ungar”; partidul național, ăice, mergea mână în mână cu par-

tidul guvernamental al „Viitorului” și acum guvernul „era sigur, că n’au Românii să-l mai supere” și că va obține dela ei „o manifestațiune de mulțumire generală”.

Acésta era „intriga primitiv ăesută”. Dér a venit Slavici cu „Tribuniștii” săi „neasemenat mai deștepti” decât „matadorii consolidați” și prin intriga lor mai cu meștesug ăesută au demascato; Românii îndată au sciut ce au să facă și s’au „pronunțat în contra politice de solidaritate”, ér guvernul împreună cu toți cei ce au luat parte la „cimentarea” acestei „solidarități” au „pătit cea mai mare rusine”.

Precum am mai arătat tot ce s’afirmă aici — afară de un singur fapt — este minciună impertinentă. Ca dovadă cităm un pasagiu din desamintita broșură, care n’are loc întrênsa și negreșit că numai din nebăgare de sémă s’a tipărit pe pagina 14. Este pasagiul, în care se face amintire de conferența națională dela 1881 „a căreia hotăriri au fost enunțate, ca program național, în auđul tuturor, în fața lumii întregi” și care pasagiu se termină așa:

„Abia acum (adecă la 1881), după ce masele mari au fost angajate în mod conștient în luptă, s’a simțit pretutinden, că esistă în Carpați un conflict serios, și guvernul ungar a fost nevoit și el să recunoscă, că trebuie să se facă ceva pentru înlăturarea acestui conflict”.

Cum putea dér ca „solidaritatea” cimentată la 1881 să fiă în conflict serios cu guvernul și totuși acesta să fiă sigur, că Românii n’au să-l supere?

Partida „Viitorului” era deja, pe când a apărut „Tribuna”, anihilată și acésta s’a întâmplat în urma acțiunei „Gazetei Transilvaniei” și a celorlalte ăiare române, cari serveau cauza partidului național.

Ioan Slavici însé venise dela București, cu angajamentul de „a

resolva conflictul dintre Români și Maghiari”. Acésta a spus’o de-o sută de ori în „Tribuna” și o spune și în broșura sa. S’a convins însé, că „nu era vorba de-o rezolvare”, că „matadorii consolidați nu s’au înțeles între dênșii ca să curme lupta cu guvernul unguresc” (p. 22) și de aceea el s’a pus să ăese intriga în contra solidarității noastre naționale, cu scop de a-o sparge, ca cu atât mai ușor să-și pótă apoi ajunge scopul.

Acesta este singurul fapt adevărat din tóte afirmările mai sus amintite ale lui Slavici. Doispredede ani de-arëndul el cu amicii săi intimi dela „Tribuna” au intrigat aci în ascuns, aci pe față cu scop de a sparge rëndurile partidului nostru național și a face ca Românii să se pronunțe în contra solidarității naționale, ce s’a dovedit ca o piedecă mare pentru rezolvarea conflictului, și apoi cu scop ca, după ce vor reuși a ne desbina să pótă ei înșiși lua în mână acésta mult dorită rezolvare și să ajute astfel, — cum ăice broșura, — ómenilor de stat ai României de a face „serviciul amical solicitat de Maghiari, potolind mișcarea română din țerile corónei ungare”.

Eată noua direcțiă politică, ce au vrut și vreau să-o dé „Tribuniștii” luptelor noastre politice. Dēcă nu li-a succed de a-o realiza, vina nu este a lor, ci numai a acelei solidarități, mult urgisite, pe care au susținut’o și o susțin bărbații declarați de Slavici ca cei mai primejdióși.

Persecuții și condamnări.

Persecutarea cuvântului „român”.

Contra cuvântului „român” s’a înocput, cum se vede, o prigonire sistematică. Ca dovadă în privința acésta, „Unirea” din Blășiu aduce cazul, că *inspectorul școlar din Aiud a refuzat să subscrie diplomele de calificățiune ale tinerilor, cari au făcut examen*

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Doica.

— De Baransevich K. —

I.

Era compositor musical capabil și om vestit. Și ađi el nu mai este! Omul, al cărui piept era plin de cele mai dulci cântece, care cu degetele sale răpia inimile ascultătorilor săi, — ađi nu mai este. Nimeni nu va vedé mai mult figura înaltă și slabită, fața fină și de spirit — nime nu se va mai amusa de surisul lui prietinos și inocent de ochii lui negri și strălucitori.... Măestrul nu va mai imprăștia nici-odată tonurile fermecătóre, cari legănau pe muritori în lumea visurilor și a estaslui.

Puțin înainte de îmbolnăvire el a cântat în cercul admiratorilor săi. Nici-odată n’a cântat ca atunci! De sub degetele sale isvorau tonuri admirabile, și în sală era tăcere sərbătórescă, deși ascultătorii o umpluseră ca o cutiă de sardele, nimeni nu se mișca, fiă-care își reținea respirația, și cu buoaria mută asculta cantecele lui de

lebedă. De-odată, în mijlocul tonurilor vibrátóre, s’aude murmurul dur și sélbatec al unei corde rupte. Palid, aprópe fără de conșoință și cedând unei șópte sinistre, el se ridică dela loc, atinge tastele și dă din nou acordul. Prin mulțimea ascultătorilor, ca un curent electric, trece un fior de spaimă, în fiă-care se deșteptă presimțul unei nenorociri. Se sculară și-l încunjurară.

— „Ce ți-s’a întâmplat?”

— „Ești bolnav?”

— „Te simți rău?”

El privia cu ochi obosiți pe cei dimprejurul séu, și fără de veste, pe față cu espresia unei dureri nesupportabile, își apucă peptul:

— „Sunt fórté rău... O cordă s’a rupt”.

Și abia clătínând din cap, eși pe ușă. În prag îl opri un prietin.

— „Așteptă déră!... Ce schimbată ți-e fața! Aduc un medic!”

El însé zimbi amar și întrebă:

— „Așa-i, că disarmonia e mórte?”

Și neașteptand răspunsul, adăugă! „În acest moment am simțit...”

Era o bolă caracteristică, bolă mistuitóre, care zădărnicia sciința celor mai renumiți medici.

Și acum, s’a sfirșit, nu mai trăsese! Pianul, pe care degetele lui nu-l mai ating, stă în colțul salei, părăsit, coperit c’un strat alb de pulvere; el însuși zace întins, cu surisul morții pe buze, inounjurat de plante exotice și de luminări de cěră, în cosciug. În sală e liniște, liniște așa de mută. Nu se aude decât glasul încet al preotului și pirăitul duios al luminilor, ce ard.

II.

Din celelalte odăi se aude sgomot nădușit, cuvânt poruncoitor slab. Caracteristic! Ce scop are acésta conversațiă? Pe mort nu-l mai póte scula nimeni, nici cele mai sélbătice isbucniri ale durerii nu-l mai pot reduce la viață.

Văduva plânge în odaia ei, încungiu-rată de copii și de cunoscuți. În plân-sul ei duios ascultă mângăerile, ce i se dau.

— „Mamă, mamă, la Wlassjewna nu-i dai de scire?” întrebară copiii.

— „Dragii mei”, răspunse mama, „dér nu sciu nici unde locuesce. Probabil, că e atât de departe, încât nici n’ar puté sosi la timp.”

— „Cine este acea Wlassjewna?” întrebară străinii cu mirare.

— „Doica lui!”

— „O, mamă, tata a iubit’o așa de mult! Adu-ți aminte, că bolnav fiind rău, el întreba mereu: „a venit dóră Wlassjewna?”

— „Adevărat, ea tot-déuna a obiicit să vină pe vremea asta. Dér mă tem, că va întârđia...”

Idea apropiatei înormentării storcea lacrimi nouă; văduva își ducea la ochi marama fină de battist.

— „O, de-ar veni mâne!” își șoptesc copiii. „Nu plânge, mamă, ea va veni, negreșit va veni!”

Și a venit.

Decedatul, pe care îl năpădeau ocupațiunile pe care îl mistuia activitatea lui pe arena publică, pe care viața sgomotóasă de artist îl răpia vecinic, adese-ori timp îndelungat își uita de doica lui. Înainte de

la preparanția din Blășiu, numai din motivul, că în diplome preparanția era numită: „instituit preparanțial român gr. cat.“ Tot din acest motiv, inspectorul n'a vrut să subscrie nici certificatele date dela asilul de copii din Blășiu.

In comunele românești Hodac și Huduc din părțile Reghinului se află de mai mulți ani la școlile românești inscripțiunea: „Școala română greco-catolică“. Acum însă se serie, oă fisolgăbirul a dat poruncă primarului din Hodac, ca numei decât să ștergă inscripția română de pe școlă. Preotul local Alesandru Ternăvean împreună cu senatul școlar parochial au protestat. Din cauza acosta însă s'a făcut contra lor arătare până chiar la ministeriu, de unde se dice, că vor să forțeze ștergerea inscripției românești chiar prin Metropolitul.

La Huduc s'a procedat și mai turbat. După ce preotul n'a voit să urmeze poruncii fisolgăbirului, notarul comunal a luat el însuși de pe școlă tabla cu inscripția românească și a dus-o în școlă. Poporul însă a luat din nou tabla cu inscripția și a pus-o la locul de mai înainte. Și aici lucrul a ajuns până la ministeriu, unde este încă pendentă cauza.

Condamnări pentru „Manifest“.

Din Clușiu se telegrafiază, că și d-l avocat Iuliu Coroian a fost condamnat Sâmbăta trecută pentru „Manifest“ la 10 zile arest și 75 fl. amendă.

Impedecarea Românilor de-a se constitui în reuniuni.

In vara anului 1893 s'a constituit în Roșia de Secaș o reuniune română de agricultură pentru comitatul Albei inferioare cu sediul în Blășiu. Statutele, copiate întru toate după statutele reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului, au fost înaintate ministrului de agricultură pentru aprobare încă în toamna anului 1893, s'au făcut de-atunci, după cum spune foia bisericească din Blășiu, două ursorii, prin vice-spanul dela Aiud, der toate au fost inzadar, căci statutele acestei nevinovate reuniuni, de sigur numai pentru-că e românească, nici până azi nu sunt aprobate.

Încă o osîndire pentru „aderență“.

Pentru o adresă de aderență trimisă celor osândiți în procesul Memorandului, d-l Nicolae Berariu, preot în Bejan, comit. Hunedórei, a fost osândit de tribunalul din Deva la o lună închisore de stat și 10 fl. amendă. Fiscalul însă a recurat și tabla a osîndit pe d-l Berariu la patru luni închisore de stat. Curia a întărit judecata tablei. Astfel preotul Berariu va intra în 12 Martie n. c. în închisore de stat din Seghedin, unde va sta 4 luni.

mórtea sa însă, când în orele celor din urmă chinuri făcú o reprivire asupra întregii vieți, își aduce aminte de ea și dori s'o vadă. De-asemena și doica se gândia la el în acea zi în tot momentul.

Ea trăia departe, într'un sătuleț pustiu, părăsită și uitată în coliba, ce da spre ruină. Și în vreme-ce cu ochii ei slăbiți privia róta dela scaunul cu furcă, gândurile ei pribegiau în sgomotosul oraș. Ca nisice chipuri de neguri, îi treceau pe dinainte, rënd pe rënd, amintirile din copilăria drăguțului și iubitului ei Șașa. Și inima bună a bătrânei bătea mai cu foc în neamărginita iubire de mamă, câtă vreme în creerul ei se grămădeau gânduri neliniștitoare și îngrijitoare.

De îndată-ce veni primăvara, când cântecul dulce și tremurător al pitpalacului se aușia pe de-asupra liveșilor cooperite cu apă și cucorii umpleau aerul curat de dimineța cu strigăte ascuțite, — bătrâna era cuprinsă de mare neliniște. Nu putea să mai stea în căsuța ei, róta furcei încă se mișca cu îndărgire în mâinile sale; și apărându-și cu palmele ochii contra sórelui

Procesul monstru din A-Iulia.

Procesul celor 42 Români, a căruia pertractare s'a început Mercuria trecută, a durat până Sâmbăta, în 7 Martie, când s'a oetit sentința tribunalului, prin care 16 dintre acușai au fost osândiți la temniță ordinară dela 21 zile până la 8 luni.

Anume: Ioan Medrea, învățător în Țelna, e osândit la 8 luni închisore ordinară; G. Milaș, econom în Alba-Iulia, la 6 luni închisore ordinară; Andreiu Șeșuan, diler în A-Iulia, la 4 luni închisore ordinară; Iosif Sebeșan, privatier și Ioan Mihălfan, diler în A-Iulia la câte 1 lună închisore ordinară. D-ra Maria Timișan, Gr. Murășian cismar, Petru Hăprian zidar, Antonie Murășianu cărciumar, Ștefan Crișan zidar (toți din A-Iulia); Ión Berghian învățător în Drimbar; dilerul Muntean, Ant. Drimbărian zidar, I. Burcuta zidar, G. Banciu diler și Dum. Pleșa cărăuș la câte 21 zile închisore ordinară.

Dintre ceilalți acușai, unul este mort, ér restul au fost achitați.

Decursul acestui proces a fost foarte interesant. „Tribuna“ aduce cu de-amănuntul fasiunile acușaiilor și ale martorilor, din cari se vede, că Români s'au purtat peste tot foarte brav.

Printre condamnați vedem și numele unei domnișore, Maria Timișan. La ascultare, presidentul o întrebă:

- Scii unguresce?
- Cum se nu, dér mai buouros vorbesc românește.
- De ce ai dat buchet domnei Patița (cu ocazia când a întâmpinat la gară pe soțul său)?
- Fiind-că imi place de dómna.
- Nu v'a spus nimeni să nu-i dai?
- Nu sciu.
- Alții spun, că d-lui Patița ai dat buchetul, nu domnei.
- Eu spun, că domnei l'am dat.

Procurorul: De ce ați ales chiar ocaziunea și ziua asta?

- Ca să fac bucuria d-nei Patița.
- Asta ai fi putut-o face și acasă.
- Dér eu am voit să 'i-o fac la gară.

Alt acușat, cismarul Grigoriu Murășan, la întrebarea, decât cu ocazia întâmpinării a sciu, că d-l Patița a fost pedepsit la Clușiu? — răspuse: „Sciu; dér de o miud de ori se fi fost pedepsit, eu tot m'ași fi dus, căci sciam, că nu pentru hoșiă a fost osândit, ci pentru sfânta dreptate. Și acum, decât ar fi așa ceva, ér m'ași duce“.

Ant. Murășan dice, că poliția decât a voit să-i oprască de-a merge la gară, trebuia să publice cu toba, „că dora noi nu suntem filosofi, nici doctori, ca să scim toate legile“. El a strigat „să trăescă“ și strigă și acum „să trăescă“.

St. Crișan a fost la gară „ca să vadă pe bărbații noștri, cari luptă pentru națiune“. Acolo a vădút lume, a vădút Unguri, Jidovi, Sași și „tot felul de lege“,

privi lung în depărtare, în direcția capitalei. Abia se sbicoră drumurile, își luă straița în spate, își închise coliba, rostii o rugăciune fierbinte și plecá la drumul lung...

A venit!

A sosit obosită, vênută de frig, în picioare cu opinei cărpocite, învălita o'un caftan petecos, și vedú pe micul ei Șașa în sicriu încungiurat de fum de tămăie. Preotul rostia rugăciunile și conductul îl formau rudeniile și cunoscuții, un șir întreg de domni împodobiti cu cruci și decorații.

Wlassjewna, care de durere își eșise din fire, sparse rëndurile conductului, păși lângă cociug și ingenuchiá dinaintea mortului. Pe obraji ei sbărciti și uscați un riu de lacrimi își luă cursul și în picături fierbinți cădeau pe sinul ei uscat și chinuit.

(Va urma.)

dér aici (întorcându-se spre banca acușaiilor) aici ved numai Români!“

Ca martori în contra acușaiilor au fasionat: gendarmii Ierusek, Kedves, Dobos, Iano, sub-căpitanul poliției Dergan, un alt om al poliției cu numele Gyulafi, primarul orașului Novak, căpitanul poliției Roska (de nascere Român), advocatul jidan Mayer Ödön și alți vre-o trei Unguri.

Dintre martorii români au fasionat în favorul acușaiilor: Soția lui Nic. Muntean, primarul Medrea din Țelna, teologul din Blășiu George Meseșan etc. Nici unul dintre martorii români n'a fasionat în contra.

CRONICA POLITICA.

— 26 Februarie.

Ministrul de esterne austriac, Goluchowsky, a plecat Vinerea trecută la Berlin pentru ca să se presente împératului Wilhelm și să întorcă visita cancelarului Hohenlohe. Goluchowsky va rămâne în Berlin până poimâne. În onorea lui s'au dat prânzuri mari la cancelarul german și la ambasadorul austriac, la care a luat parte și părechia imperială germană. „Kölnische Ztg.“ dice, că cu ocaziunea acestei visite se vor debate toate cestiunile politice cari ocupă de present spiritele în Europa. Lovitura grea, pe care a suferit-o Italia, va întâri și mai mult tripla alianță, de-orece toate trei puterile trebuie să țină cu atât mai tare la olaltă. În fine numitul dier dice, că deși raporturile față cu Anglia fac unele greutăți, în ce privește debaterile asupra stărei politice europene, totuși de altă parte s'au îmbunătățit raporturile cu Rusia, și acestea sunt binevenite intențiunilor și scopurilor pacifice ale triplei alianțe.

„Neue Freie Presse“ din Viena anunță, că miniștri maghiari vor merge la mijlocul acestei luni la Viena pentru de-a continua cu guvernul austriac pertractările privitoare la pact. Diarul slovac „Narodnie Noviny“ este informat, că în cabinetul-Banffy domnescă păreri foarte divergente în cestiunea pactului, și nu este eschisă o crisă ministerială. Se afirmă, că membri cabinetului iau în nume de réu ministrului de finance Lukács, că el a devenit de-odată foarte conciliant față cu ministrul de finance austriac.

Ruptura între „esilați“.

Am amintit în numerii trecuți, că unul dintre „esilați“ din Bucuresci, d-l Aurel C. Popovici, a adresat o scrisore către Eugen Brote, prin care declară că rupe ori-ce relațiuni politice cu el. Eță scrisóra după „Tribuna“:

Domnule Brote!

D-ta scii, că eu am intrat în partidul și mai în urmă în comitetul național cu un sistem de idei preconizat de mine la toate ocaziunile, în publicistică și în conferențe și cu totă tária unor convicțiuni profunde de ani de zile.

Scii apoi, că în legătură cu aceste idei eu stăruiam fără încetare pentru ca să sistemisăm și să punem la cale o serie întregă de acțiuni politice, la care țineam și țin atât de mult și că numai în speranța, că vom isbuti să pornim odată acest sistem de idei și de lucrări în politica națională, imi dasem și eu astă tómnă consimțământul pentru „regularea“ raporturilor „Institutului tipografic“ dela Sibiú în sensul propunerii d-tale.

V'am declarat atunci, d-tale și fraților Albini franco și deshis, că în ceea-ce privește partea mea de „comproprietar“ al Institutului, și-o cedez d-tale, dér pentru partea juridică a propunerii d-tale față de ceilalți conproprietari, eu nu mă pot angaja la nimic, deore-ce această juridică parte a cestiunii n'am reușit s'o cunosc nici-odată esact și nici nu mă interesam prea mult de ea. Dér lucrurile s'au desvoltat în contra așteptărilor d-tale și după multe peripeți și incurcături Institutul tipografic a rămas proprietatea și prin urmare și sub directa și esclusiva influența

politică a celorlalți colegi ai noștri din comitetul național.

Cei mai apropiați dintre prietenii noștri politici au cerut cu insistență, ca fără amânare să fundăm un nou dier național în Transilvania, pentru-că d-l Dr. Rațiu și ceilalți martiri au luat înțelegere cu Ungurii, nu mai vor să scie de luptă și sunt gata să încheie pace, în detrimentul programului național dela 1881, cu Maghiarii, — precum suna stereotipicește argumentul cel mare, ce ne venia și de aici, și dela Sibiú, în deosebite variante și pentru a cărui acreditare unele simptome politice păreau într'adevăr caracteristice.

D-ta timp îndelungat susțineai, că nu putem șoote dierul până ce nu ne vom fi înțeles noi, esilații și prietenii noștri politici din Sibiú, asupra direcțiunii, în care ar avé noul dier să apară și să lucreze.

Deși eram deja de mai mult timp foarte nedumerit asupra acestei direcțiuni preconizate de d-ta, dér deore-ce d-ta tot nu găsești încă momentul potrivit (?) a ne espune, care ar fi să fiă această cestiune, — am așteptat.

Acum, în sfârșit, sosind un om de încredere al amicilor noștri din Transilvania, d-ta în conferențele noastre, a celor patru, în 23 și 25 Februarie n., ne-ai declarat scopul, pentru care am avé să înființăm dierul, anume: ca să constituim în Transilvania un partid guvernamental, în vederea reformei legii electorale din Transilvania.

Am fost și sunt în contra acestei sub ori-ce formă mi-s'ar presenta.

Vedând însă persistența d-tale în această tendință de a-se da cestiunii naționale de aci înainte o direcțiune moderată oportunistă și fără a mai accentua programul național, direcție, despre a cărei utilitate d-ta declară a fi pe deplin convins; ținând seamă de declarația d-tale categorică și repetită, că altfel d-ta nu poți și nu vei sprijini înființarea noului dier; pe de altă parte, având eu convingerea ne-strămutată, că direcțiunea pe care d-ta dorești să o inaugurăm nu mai corespunde întru nimic vederilor mele politice, de cari această direcțiune se deosebește diametral și absolut, — și nu mai poți corăspunde, după a mea părere nici simțământului general al Românilor, nici permanentelor noastre interese naționale, — pentru toate aceste motive mă ved nevoit, domnule Brote, a-ți împărtăși, că eu la această direcțiune politică nu mă pot angaja, deci nici la lucrările pregătitoare pentru înființarea noului dier eu nu voi lua parte și astfel, te rog, să consideri relațiunile politice între noi doi sfârșite.

Primește te rog, domnule Brote, asigurarea deosebitei mele considerațiuni.

Bucuresci, 27 Februarie 1896 n.

Aurel C. Popovici.

Italianii în Africa.

După lupta nefericită dela Adua, generalul Baratieri trimise un raport oficios asupra celor întâmplare. Acum, mai târziu s'a descoperit însă, că raportul lui Baratieri este în multe privințe neesact; astfel nu se face în el amintire despre rezistența eroică a colónei generalului Dabormida, și nu este indicat nici aproximativ numărul celor căduți.

Se confirmă, că în lupta dela Adua au cădút 4500 de soldați din brigadale italiene, și 400 de soldați, între cari și colonelul Galliano, au fost prinși de Șoani. Au cădút apoi în mâinile acestora 60 de tunuri, peste un milion de patrónce, 5000 catări și 10.000 puscó; din norocire a putut fi mântuită însă cassa militară, în care se aflau mai multe milioane de lire.

Cum anunțaserăm și alaltăeri, fortăreța Adigrat, în care s'au refugiat 2000 de soldați Italiani după desastrul dela Adua, este acum impresurată de Șoani și eri se lăși în Roma fama, că fortăreța ar fi cădút.

Generalul Baldissera, care a luat comanda generală în locul lui Baratieri, sosind Vinerea trecută în Asmara, trimise o depeșă lungă guvernului italian, în care

el dice, că starea în Africa este foarte gravă, și că nu poate face deocamdată nimic pentru Adigrat. „Agenția Stefani” anunță, că Baldissera a trimis pe majorul Salsa la regele Menelik pentru-ca să-l roge pe acesta, să permită a-se îngropa Italiei căzuți în l. c. și pentru ca să se informeze asupra numărului și numelor Italieilor prinși.

Regele Umberto încă n'a luat nici o hotărâre cu privire la numirea noului cabinet.

Despre Crispi se lățise Sâmbătă scirea, că ar fi fost omorât, care scire s'a confirmat însă ca falsă.

Demonstrațiunile continuă în întregă Italia și multe dintre ele se aranjază pentru de-a îndupleca pe rege și guvern, să retragă trupele din Africa. În diferite orașe ale Italiei au fost prinși și arestați mai mulți demonstrații.

„Berliner Tagblatt” afirmă a fi informat sigur, că de la frica revoluțiunii interne guvernul italian ar fi și început pertractări de pace cu Menelik; ér „Local Anzeiger” anunță, că ministrul-președinte engles, Salisbury, ar fi desfătuit Italia, de-a continua cu ofensiva costisitoare și s'a imbiat să mijlocască un compromis cu regele Menelik.

SCRIRILE ȚILEI.

— 26 Februarie.

Convenirea colegială, ce s'a aranjat Sâmbătă seara din partea Reuniunii române de gimnastică și cântări din loc, a reeșit bine, fiind cercetată de un public român destul de numeros, deși a părut cam bătătoare la ochi absența multora dintre ai noștri. Corul mixt, sub conducerea d-lui prof. Pant. Dimz, a executat 6 piese cu succes foarte frumos, așa că la stăruința publicului, patru dintre ele au trebuit să fie repetate. Cu deosebire corurile mixte „Sub ferestra mândrei mele” de G. Dimz și „Cântec păstoresc” de Mendelsohn ni-au plăcut mult, fiind și cele mai precis cântate. Printre cântări, d-ra Maria Bogdan a declarat frumoasă poezia „El Zorab” de Coșbuc, în a căreia recitare a arătat multă siguranță. D-sa a stors aplause foarte sgomotoase din partea publicului. Mult hez a produs și de astă-dată d-l Ilie Savu prin recitarea monologului comic „Stosachi” care a ținut publicul în continuă ilaritate. În total ne-am depărtat deplin mulțamiți.

„Mitropolit și patriarcă”. Sub acest titlu diarele din Budapesta publică scirea, că curia reg. a adus acum hotărâre definitivă în procesul intentat de mitropolitul Miron Românul patriarcului sârbesc pentru împărțirea averii bisericesti din comuna Ciocova, unde locuiesc Sârbi și Români. Curia, cu puține modificări, a întărit sentința tablei, conform căreia averea bisericestă este de-a se împărți în două părți egale. Tot aceeași sentință s'a adus și în procesul Românilor și Sârbilor din Mărgita mare.

Buculeul lui Banffy. În contra soției ministrului-președinte Banffy, care mai înainte a fost învățătoare la școala populară din Bistrița și a chemat-o Mathe Ilona, s'a pornit țilele acestea un curent foarte fatal în societatea din Budapesta. Mai multe diare budapestane anunță, că de un timp încoace se șoptesc și se scriu în epistole anonime lucruri foarte curioase despre ea. Ba scim, că un diar din Viena anunță, că mai multe dame maghiare de rang înalt au declarat, că nu vor lua parte la sârbările milenare, decât va fi de față la acestea și soția ministrului-președinte. Nu se scie cu siguranță, de unde și-a luat începutul acest curent, în tot cazul însă poate deveni încă foarte neplăcut pentru Banffy, fiindu-i stăcută prin aceea onoarea familiară.

Medicilor români li-se atrage atențiunea asupra postului de medic în cercul Blașului, care în urma retragerii d-lui Dr. Em. F. Negruțiu a devenit vacant. Cereștile sunt a se înainta până în 29 Martie

n. c. fisolgăbirului din Blașiu. Ouparea postului se va face prin alegere.

Congres în potriua francmazonilor. Nu de mult s'a înființat în Roma o reuniune internațională, a cărei activitate este îndreptată în potriua francmazonilor. Reuniunea va arangia în anul acesta un congres în Bruzela, în care congres se va statoti modul în care să se poarte lupta contra francmazonilor. Reuniunea are o filială și în Budapesta, care după cum anunță diarele clericale, în proximele țile va publica un apel către catolicii din Ungaria, ca să se organizeze și să începa lupta în potriua francmazonilor. Se scie, că astăzi cluburile francmazonilor constau în partea cea mai mare din Jidan, cari și aci își au înaintea ochilor numai interesele lor meschine.

Pentru aspiranții de oficeri în rezervă. Ministrul comun de resbel a dat ordinațiunea, că acei aspiranți de oficeri, cari vor fi chemați la deprinderi de arme, fără a se mai înscința la comanda lor de întregire, vor avea să se presente de-a dreptul la comanda trupelor, unde sunt chemați. Aspiranții de oficeri în rezervă își vor primi competența lor din ziua, în care își vor începe călătoria, către stațiunea, unde vor avé a face deprinderile. Competența o pot cere aspiranții dela comanda militară din locul unde se află ei, seu din cel mai apropiat oraș, unde se află comandă militară.

Husarilor din Bratkowice, cari au fost acusați pentru omorirea sergentului lor și despre cari la timpul seu făuserăm și noi amintire, li-s'a publicat Joia trecută în Przemysl sentința. Unul dintre acusați, cu numele Iosif Boros, a fost osândit la mörte prin glonț, dér conform depeșelor so-site ieri, Majestatea Sa la agrățiat și pedepsa i-s'a schimbat în 20 de ani temniță grea. Altul dintre husarii acusați a fost osândit la temniță grea de 18, și un al treilea, la temniță grea de 16 ani. Cu totul au fost amestecați în acest proces 26 de husari.

Academia Română

Sesiunea generală din anul 1896.

(Urmare.)

În ședința dela 16 Iunie, d-l Sp. Haret a prezentat spre publicare în *Anale* lucrarea d-lui Dr. C. Istrati, membru corespondent, despre *Rumanita seu Succinul din România*. Această lucrare s'a publicat, după propunerea Secțiunii sciințifice.

Academia a fost învitată să participe în anul trecut la Congresul internațional al limbilor romanice, care s'a ținut la Bordeaux la 5—10 August st. n. Cu această invitațiune Aademia s'a ocupat în ședințele dela 21 Aprilie, 12 Mai și 14 Iunie. A fost delegat din partea Academiei la acest congres d-l V. A. Urechia, care la 18 August și 22 Septembrie a făcut relațiune asupra participării d-sale la lucrările aceluia congres.

Academia a fost învitată de asemenea să participe, ca și în anii trecuți, la Congresul archeologic al Francoiei, care la Clermont-Ferrand la 5—13 Iunie. D-l Coleg Gr. G. Tocilescu, delegat de Academia pentru acest congres, nu a putut însă lua parte la lucrările lui.

Publicațiunile Academiei.

În acest an s'au făcut următoarele publicațiuni:

1) Din *Analele Academiei* s'au tipărit: a) *Tomul XVII — Partea administrativă și desbaterile din 1894—95*; b) *Tomul XV — Memoriile Secțiunii istorice*, s'a terminat, tipărindu-se cölele 31—57. Volumul întreg este ocupat de lucrarea d-lui V. A. Urechia: *Documente inedite din domnia lui Alexandru Constantin Moruzi, 1793—1796*, la sfârșitul căreia s'a îngrijit a-se adauge un indice chronologic complet al documentelor cuprinse în întregă lucrare; c) *Tomul XVI — Memoriile Secțiunii istorice* asemenea s'a terminat, tipărindu-se cölele 6—21. Acest

volum este format de lucrarea d-lui V. A. Urechia: *Codex Bandinus Memoriu asupra scrierii lui Bandinus dela 1646*; d) *Tomul XVI — Memoriile Secțiunii sciințifice* s'a tipărit, întreg cuprinzând: *Materiale pentru climatologia României, I, II*, de d-l St. C. Hepites; *Studii asupra mineralelor de manganes dela Brosconi*, de d-l L. Benquet; *Rumanita seu Succinul din România* de d-l Dr. C. Istrati; e) *Tomul XVII — Memoriile Secțiunii istorice* a fost întreg tipărit, cuprinzând următoarele lucrări: *Sofia Paleolog și Domnița Olena*, de d-l A. Papadopol-Calimach; *Vilegiatura și reședințele de vară la Romani*, de d-l I. Kalinderu; *Un nou document dela Constantin Cantemir Vodă*, de d-l V. A. Urechia; f) *Din Tomul XVIII — Partea administrativă și desbaterile an. 1895—96* s'au tipărit procesele-verbale ale ședințelor ordinare de peste an, dimpreună cu comunițiile făcute în acele ședințe.

2) *Discursurile de recepțiune* rostite în sesiunea generală trecută de d-nii Colegi A. D. Xenopol și Dr. V. Babeș, dimpreună cu răspunsurile lor, au fost publicate în fascicule îndată după închiderea acelei sesiuni.

3) Din *Istoriile lui Erodot*, în traducerea premiată a d-lui D. I. Ghica, s'a pus în tipar cartea IV, din care s'au și tipărit cölele 1—4.

4) Scrierile despre *Igiena țeranului român*, făcute de d-nii Dr. N. Manolescu și Dr. G. Crăniceanu, cari amândouă au fost premiate în sesiunea anului trecut cu Premiul Lazăr, au fost amândouă tipărite, după ce autorii au revădut manuscriptele conform cu observațiunile făcute de comisiunea premiului. S'au adaus la textul acestor lucrări figuri, charte și planuri privitoare la locuința, îmbrăcăminte și viața casnică a țeranului.

5) *Hronicul vechimii Romano-Moldo-Vlahilor de Dimitrie Cantemir* a început a se tipări în noua edițiune, sub îngrijirea d-lui Gr. G. Tocilescu și după textul colationat de d-sa la Moscova ou originalul autograf. S'au tipărit până acum cölele 1—25.

6) Din *Etymologicum Magnum Romaniae*, d-l B. P. Hasdeu s'a tipărit în cursul acestui an fascicula 3-a din tomul III. Această fasciculă, de 10 cöle, cuprinde cuvintele *Bazonie* până la *Bălțățel*. Această lucrare cuprinde până acum, în 108 cöle, ou 1.677 pagine, 3.562 cuvinte din litere A, A, și B până la cuvântul *Bălțățel*.

(Va urma.)

„ALBINA” în 1895.

Raportul Consiliului de administrațiune către adunarea generală a acționarilor din 28 Martie 1896.

Domnilor acționari! A devenit apröpe stereotip în rapörtele băncilor, ca an de an să se plângă de crisa economică.

Regretăm, că nici noi nu putem ignora această calamitate nici de astă-dată, pentru-că clientela noastră apröpe întregă stă din agricultori, cari precum prea bine sciti, și în anul espiat peste tot au îndurat mari daune economice atât pentru recolta slabă și prețurile scădute, cât și pentru bóla de vite și epidemia de porc. Situațiunea pieței de bani, lovită de repețite crise de bursă, a fost apröpe anul întreg anormală. De tóte acestea am fost necesitați să ținem cont și din precauțiune să ne impunem o moderațiune estra-odinară în desvoltarea afacerilor institutului.

Dér cu tóte acestea putem constata un progres modest în toți ramii principali ai operațiunilor noastre. Astfel: La depuneri constatăm o urcare de fl. 170,000. La împrumuturile hipotecare de fl. 147,000. La escomptul de cambii de fl. 284,000. La creditele cambiale ou acoperire hipotecară de fl. 57,000. La creditele de cont curent de fl. 85,000. Stocul scrisurilor fonciare a crescut cu fl. 200,000.

Fondul special de rezervă, deși în cursul anului am achitat din el diferințe de curs la efecte, pretensiuni dabiöse și spesele emisiunii nouă de acțiuni, în total 15,145 fl. 30 cr., totuși a crescut cu fl. 11,000. Er venitul net a crescut ou apröpe fl. 3000. Ne măgulim ou convingerea, că

între împregiurările actuale, veți fi mulțumiți și D-vóstră ou acest rezultat.

Cel mai însemnat lucru pentru institutul nostru a fost executarea concludului Nr. 6 al adunării generale precedente, relativ la a doua emisiune de acțiuni în valöre nominală de fl. 300,000. Acționarii noștri au salutou cu bucurie acest conclud. Mai toți ar fi dorit să pôta căpeta mai multe acțiuni nouă decât câte li-s'au putut da în sensul statutelor. Neoptate până la termenul fixat de adunarea generală au rămas numai 204, cari s'au vëndut ou câte fl. 200. Dér și pentru acestea s'au însinat 191 de acționari subscriind 883 de acțiuni și am fost necesitați să facem us de §. 7 din statute. Dela acestea a profitat fondul special de rezervă fl. 20,400.

Cei mai mulți nu au voit să facă us de favorul statutar de a răspunde prețul în 5 rate de trei luni, ci au răspuns întreg prețul de-odată, și astfel la 31 Decemvre în loc de fl. 120,000, cât se convenia după rate, era plătit deja fl. 238,541 50 cr, din noul capital de fl. 300,000. O mulțime de neacționari ar fi dorit să participe la noua emisiune, dér în sensul statutelor nu au putut fi admiși.

Tóte acestea ne pot înveseli, ca efectul prestigiului, ce după o muncă solidă și consciințoasă de apröpe un pătrar de secol, și-l'a eluptat institutul nostru.

Desvoltarea afacerilor institutului a reclamat procurarea de localuri nouă pentru birouri. În acest scop încă în anul 1894 s'a început edificarea aripei stänge din curte a casei institutului, și s'a terminat în vara anului trecut. În etaj s'au instalat birouri, parterul însă s'a construit din capul locului astfel, ca în acele localități, ou considerare la însemnata sumă, ce adunările generale din an în an o votează în sensul §-lui 62 punct g, din statute pentru scopuri de binefacere, să se pôta exercia binefacerea sub ochii direcțiunii.

În acest scop direcțiunea D-vóstră, ou considerare la numărul cel mare al studenților români dela scölele medii din Sibiu, cari mai toți sunt adăpostiti pe la loouri necorespunzătoare pozițiunii sociale ce sunt chemați să o ocupe după terminarea studiului, afară de aceea mulți din ei fiind lipsiti și de nutremântul necesar, în ședința sa din 14 Septemvre 1895 a decis, ca în amintitul local se instaleze o masă, la care 50 studenți români dela scölele medii din Sibiu, tineri solidi și diligenti, copii de părinți relativ săraci, să capete prânț gratuit, — a înființat adecă „masa studenților”. Conducerea acestei mese a binevoit a-o primi de-ocamdată „Reuniunea femeilor române din Sibiu”, care implinesce acest serviciu benevol ou un zel neobosit și ou un succes admirabil. Masa studenților s'a inaugurat ou solemintatea convenită la 1/13 Octomvre 1895 și funcționează spre mulțumirea tuturor. Pentru întreținerea ei se recere circa fl. 3000 la an.

(Va urma.)

Convocare.

Reuniunea română de gimnastică și cöntări din Brașov își va ține adunarea generală *Duminecă în 3/15 Martie n. c. la 10 ore a. m. în sala de desemn a scölelor române.*

La această adunare se invită toți membrii Reuniunii ca să participe în număr cât de mare.

Brașov, 26 Faur v. 1896.

G. Chelariu,
președ.

I. Murăroi,
secret.

DIVERSE.

Anul nou la Chinezi. Chinezilor numai acum li-s'a început anul nou, care e un an bisect. La Chinezi tot al treilea au este an bisect, dér anul acesta nu e numai ou o di mai lung ca ceilalți, ci ou o lună. În anul bisect luna lui Mai se duplică.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Martie 1896.

Table of stock exchange rates for various commodities like gold, silver, and currencies from Vienna.

Cursul pietei Braşov.

Din 9 Martie 1896.

Table of market rates for various goods and currencies in Braşov.

Nrul 2658 - 1896.

Publicaţiune!

Text regarding a public notice or advertisement, mentioning dates and locations like Braşov and Timiş.

7-1 óră în biroul forestier oraşesc.

Ofertele provădute cu timbru de 50 cr., in care au de a se aminti în cifre şi litere ofertul pentru metru cubic...

Ofertele au să conţină ca vadiu 10% din ofertul pentru un quant anual de 3900m³ lemne de brad...

Deschiderea ofertelor va avea loc la 12¼ óre a mintitei zile.

Pădurea se află in nemijlocita apropiere a calei ferate de stat.

Braşov, în 27 Februarie 1896. 918,2-3. Magistratul oraşenesc.

Anunţuri

(insertiuni şi reclame)

Suntă a se adresa subscrise, administratiunii. In cazul publicării unui anunţiu mai mult de odată se face scădemēt, care creşte cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazeta Trans“.

Advertisement for Maria-Zeller medicine, featuring an image of the product and detailed text about its benefits for stomach ailments.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombre 1895.

Large railway schedule table with multiple columns for routes (Budapesta-Predeal, Ghiriş-Turda, etc.), train types, and departure/arrival times.

Nota: Órele însemnate în stânga staţiunilor sunt a se ceti de sus în jos, cele însemnate în drépta de jos în sus. - Numerii încuadraţi cu linii mai negre înseamnă órele de nópte.